

ENERGETIKA

www.casopisenergetika.cz

A.e.M
ASOCIACE
ENERGETICKÝCH
MANAŽERŮ

ODBORNÝ ČASOPIS PRO ELEKTRÁRENSTVÍ, TEPLÁRENSTVÍ A UŽITÍ ENERGIE

1 2017
ročník 67

Rozhovor
s ředitelem Státní
energetické inspekce

**Pavlem
Gebauerem**

Aktuální stav v oblasti
energetické účinnosti
v České republice

Světový
energetický
výhled 2016

Energetické
úspory

Jak se nám
doma chovají
elektrospotřebiče?

„Kontroly průkazů ENB tvořily v loňském roce hlavní náplň kontrolní činnosti SEI,“

říká **Pavel Gebauer**, ředitel Státní energetické inspekce

Pane řediteli, mohl byste nám stručně představit činnost Státní energetické inspekce (SEI)?

SEI je kontrolní orgán, v jehož pravomoci je kontrola dodržování povinností stanovených zákonem č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií. Kromě naší pravomoci na poli kontrol se na druhou stranu snažíme poskytovat informační servis občanům, kterých se tyto povinnosti dotýkají. Ne vždy je ze znění zákona patrné, jak správně povinnost naplnit, a pokud si občan není jistý, může nás oslovit s konkrétním dotazem nebo problémem.

Je ale potřeba upozornit, že SEI z důvodu změny kompetencí již nemůže řešit spory ohledně vyúčtování spotřeb energií, a tedy ani problémy s dodavateli energií obecně.

Jak byste zhodnotil rok 2016 z hlediska Vaší činnosti?

Rok 2016 pro nás byl především rokem velkých změn. Tou nejzásadnější změnou byla úprava pravomocí SEI od 1. ledna 2016. Od tohoto data se celá kontrolní činnost věnuje pouze oblasti hospodaření energií. S tím se pojila úprava chodu celé organizace, která se v minulosti nejvíce zaměřovala na kontroly čerpání provozní podpory na energii vyrobenou z podporovaných zdrojů (POZE). Kontroly POZE se od kontrol oblasti hospodaření energií podstatně liší, bylo tedy nutné upravit všechny metodiky, vyškolit a zaučit všechny zaměstnance zapojené do kontroly a správního řízení a trochu i změnit postoj ke kontrolám, protože nyní se naše kontroly dotýkají mnohem většího spektra subjektů, od velkých firem, přes veřejné subjekty až po běžného občana.

V minulém roce začala SEI plošně kontrolovat průkazy energetické náročnosti budov. Jak kontroly probíhaly?

Kontroly průkazů ENB tvořily v loňském roce hlavní náplň kontrolní činnosti SEI. To je další z novinek, která ovlivňuje zaměření SEI a je dána závazkem, který nám vychází ze zákona č. 406/2000 Sb. Loni se závazek rovnal provedení 1 000 kontrol průkazů. Závazek jsme splnili, jak vyplývá z výroční zprávy. Pro rok 2017 se tento závazek ještě o 500 kontrol navýšil.

Objevili jste nějaké nedostatky? Čeho se týkaly?

Nedostatků bylo objeveno obrovské množství. Je však potřeba rozlišovat nedostatky, které mají vliv na kvalitu průkazu, nedostatky, které jsou spíše formálnějšího charakteru, a jejich kombinace. Vzhledem k tomu, že průkaz je dokument (stejně jako energetický audit či zpráva o kontrole provozovaného kotle atd.), je velice obtížné rozlišovat, co posuzovat jako porušení zákona, a co nikoliv. Často jsme osočováni z toho, že pouze udělujeme sankce za formální chyby v energetických dokumentech. Přítomnost formálních chyb ale nemusí znamenat porušení zákona. Nicméně do loňského roku se k vyplňování těchto dokumentů přistupovalo spíše způsobem „hlavně vyplnit něco, však on se v tom zákazník stejně nevyzná“. Pokud ale máme legislativou stanovené vzory toho, jak má dokument vypadat a jaké informace má předat, musíme to ctít a vyžadovat, i přes případnou hrozbu jakési formálnosti.

Kde dělali zpracovatelé nejčastěji chybu a čím si to vysvětlujete?

Chyby se dají vždy rozdělit na chyby nevědomé a zamýšlené. V některých případech chyby pramení z nižší odbornosti zpracovatele, někdy však jde o zcela vědomé falšování výsledků průkazu, ať už za účelem splnění nějakého legislativního požadavku, nebo jen z důvodu nedostatku údajů pro vypracování průkazu. Chyby se pak mohou promítnout jednak do výsledné klasifikační třídy průkazu, ale špatně mohou být i vnitřní výpočty průkazu, proto se naše kontroly zaměřují na obě možnosti. Asi nejčastějším pochybením, se kterým se obecně potkáváme, je špatně stanovená energeticky vztahná plocha, která se pak line celým výpočtem. K těmto chybám dochází jednak z nepozornosti zpracovatelů a jednak z nedostatku podkladů.

Nevidíte problém v nedostatečných odborných znalostech energetických specialistů?

O nízké odbornosti určitého počtu energetických specialistů (nelze samozřejmě paušalizovat) se obecně ví. Je snaha tomu předcházet už při udělování oprávnění k činnosti, ale situaci stávajících energetických specialistů to neřeší. Tu mohou řešit naše kontroly, ale bude to ještě chvíli trvat, protože nějaké významnější pokuty za nekvalitní zpracování průkazu lze udělovat až za opakované porušení zákona. Avšak z výsledků za rok 2016 již lze vysledovat určité pozitivní změny v chování zpracovatelů průkazů. Věříme proto, že kontroly SEI mají nejen represivní účinek, ale působí rovněž preventivně.

V únoru 2016 byla změněna legislativa upravující požadavky na ekodesign nesměrových světelných zdrojů pro domácnosti. V čem se legislativa změnila?

Změna legislativy spočívá v tom, že došlo k upřesnění té stávající. Nesměrové světelné zdroje jsou obecný pojem pro skupinu výrobků reprezentovanou především žárovkami, LED a zářivkami. Jelikož jsou některé tyto zdroje v provozu velice neefektivní, jsou zde požadavky, které omezují jejich používání: výrobci je už nesmějí vyrábět, a dochází tak pouze k doprodávání naskladněných zásob. Tyto neefektivní zdroje jsou nahrazovány daleko účinnějšími technologiemi. Obzvláště v případě klasických žárovek jsou tato omezení legitimní. Klasické wolframové žárovky přeměnění na světlo pouze zlomek energie (uvádí se pod 10 %), navíc mají velice nízkou životnost. Jediným plusem může být nízká pořizovací cena, která jde však na vrub vysoké spotřebě energie. Proto pokud ji nepoužíváte pouze k velmi příležitostnému svícení, začnete na ní prodělavat již po pár měsících. Tuto premisu však občané ČR ještě zcela nevzali za svou a raději si i několikrát ročně koupí obyčejnou žárovku, kterou lze ještě stále na pultech prodejců nalézt. Legislativa, která na jedné straně výrobu klasických žárovek od roku 2012 zakázala

a na druhou stranu nekonkrétně specifikovala určité výjimky ze zákazu (např. zdroje, které nejsou určeny k osvětlení místností v domácnosti kvůli svým technickým parametrům nebo proto, že jsou nevhodné pro osvětlení místností v domácnosti) totiž v podstatě umožnila, aby klasické žárovky (pod deklarací např. topidla nebo otřesuvzdornosti) byly dále na trh uváděny. Proto bylo nezbytné přistoupit k úpravě legislativy, která jednoznačně definuje výjimky tak, aby na klasické žárovky být aplikovány nemohly. Konkrétnější popis situace lze nalézt na našich webových stránkách.

Zahájili jste kontroly i v tomto odvětví? S jakým výsledkem?

Ano, i do této oblasti se promítá naše kontrolní činnost. Nicméně upřesňující legislativa nabyla účinnost teprve nedávno, zatím je k dispozici ještě velké množství skladových zásob, které se bude doprodávat. Na druhou stranu, kde není poptávka, není nabídka, a kdyby si občané před nákupem světelného zdroje spočítali, kolik je vyjde nejen nákup, ale i provoz zdroje, mohlo by dojít ke stažení neefektivních výrobků z pultů obchodníků kvůli neprodejnosti mnohem dříve.

V polovině minulého roku jste po delší pauze zahájili i kontroly přístrojů registrujících dodávku tepelné energie v bytových domech a víceúčelových stavbách. Jak tyto kontroly probíhají?

Prakticky se kontroly týkaly spíše bytových domů a často byly zahájeny z podnětu. Jelikož Ministerstvo průmyslu a obchodu vyjasnilo situaci okolo účinné legislativy, zahájila SEI i tyto kontroly z vlastní iniciativy, původně odkládané pro účely možné změny zákona, potažmo vyhlášky.

S jakými nedostatky jste se nejčastěji setkávali?

Nejčastěji se setkáváme s tím, že přístroje registrující dodávku tepelné energie instalované vůbec nejsou.

Státní energetická inspekce v současné době vede přibližně třicet soudních sporů, v nichž účastník řízení napadl rozhodnutí SEI o uložení pokuty. Čeho se většina soudních sporů týká?

Tyto soudní spory se týkají kontrol podporovaných zdrojů, jednak z pohledu zákona o podporovaných zdrojích a jednak z pohledu zákona o cenách, na jehož základě SEI v minulosti kontrolovala výši vyplácené provozní podpory konkrétním výrobcům energie, zejména pak provozovatelům fotovoltaických elektráren.

Za rozhovor poděkovala
Kateřina Hamzová